



**ŽMONIŲ SU NEGALIA TEISIŲ STEBĖSENOS KOMISIJA
PRIE LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIAUS TARNYBOS**

**2021 M. BIRŽELIO 7 D. POSĖDŽIO
PROTOKOLAS**

2021-06-07 Nr. NKP-9

Vilnius

Posėdis vyko 2021 m. birželio 7 d., 10.00 – 11.00 val., Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (Gedimino pr. 11, Vilnius) nuotoliniu būdu Microsoft „Teams“ platformoje.

Dalyvavo: Žmonių su negalia teisių stebėsenos komisijos nariai: Kristina Dūdonytė, Dalia Mikalauskaitė, Aidas Gudavičius.

DARBOTVARKĖ:

1. 2021 m. birželio 7 d. Komisijos posėdžio sekretoriaus išrinkimas.
2. Buvusių susitikimų dėl asmeninės pagalbos pojstatyminių aktų ir su Prezidento komanda aptarimas.
3. Dėl kitų susitikimų su savivaldybių atstovais.
4. Dėl nuotolinės Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos šalių narių konferencijos XIV sesijoje.
5. Kiti klausimai.

1. SVARSTYTA. Dalios M. išrinkimas 2021 m. birželio 7 d. Komisijos posėdžio sekretore.
NUTARTA. Pritarti (bendru sutarimu).

2. SVARSTYTA. Komisijos pirmininkė su pavaduotoja pristatė nariams apie dalyvavimą susitikime dėl asmeninio asistento pojstatyminių aktų derinimo. SADM viceministrė paklausė Dalios M.: tai kaip siūlote reglamentuoti asistento apmokėjimą?- buvo atsakyta, kad tiek, kiek priklauso pagal nustatytus procentus pagalba teikiama nemokamai: tarkim žmogus turi 25 proc. darbingumo, tai jam 75 proc. poreikio paros savarankiško gyvenimo pagalbų turi būti nemokama, tačiau jeigu jis nori 90 proc., tada jau galimai turėtų susimokėti už tuos papildomus 15 proc. Komisijos narė taip pat priminė, kad

valdžios atstovai vis pabrėžia, kad Norvegijoje ar Švedijoje jau yra mažinamos tiesioginės išmokos už asmeninę pagalbą ir patikslino, kad yra mažinamas finansavimas reikmėms „virš“ to, kas nustatyta dėl negalios, tačiau tiek, kiek reikia dėl negalios – užtikrinama iš municipalitetų ar valstybės biudžeto. Aidas G. papildė, kad tai yra būtinosios pagalbos paslauga, ir pagal JT Neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatas ji turi būti nemokama. Lietuvoje gyvena daug žmonių žemiau skurdo ribos, tad jei juos dar labiau apmokestinsime, automatiškai jų padėtis dar labiau blogėja. Aptartas susitikimas su Prezidento komanda ir Komisijos pakvietimas į tarptautinę konferenciją Prezidentūroje. Kristina D. susitikime su Prezidento komanda kalbėjo apie lengvai suprantamos kalbos nepatenkinamą poreikį, todėl Prezidento komanda pristatė ir pakvietė į būsimą konferenciją su Lenkijos atstovais. Dalia M. pasiūlė, kad Komisijai būtų tikslinga užmegzti kontaktus su konferencijoje dalyvausiančiu analogiškos stebėsenos Komisijos Lenkijoje nariu. Dalia M. akcentavo, kad Prezidentūros komandai buvo išsakytos problemos dėl tėvų, auginančių asmenis su negalia, neadekvačių bendro stažo ir soc. draudimo įmokų „žirklių“; neadekvataus alimentų reglamentavimo mokėtojui ir gavėjui; dėl priverstinio neveiksnumo instituto naudojimo pilnamečiui asmeniui su negalia, kai dažniausia globėjais tampa būtent tėvai. Pažymėta, kad teismai visiškai nesivadovauja JT Konvencija, todėl būtų tikslinga organizuoti mokymus dėl konvencinių nuostatų taikymo ir tokius mokymus gali praversti Komisija. Žinant, kad teisėjų skyrimas yra patikėtas Prezidentui, šalies vadovo prašyta padėti „atnešti“ JT Konvenciją į teismus. Kristina D. papildė, kad Prezidentūros komanda taip pat pristatė inicijuojamas pataisas dėl viešojo administravimo, kad būtų įtrauktas prieinamumo principas. Lygių galimybių kontrolierė Birutė Sabatauskaitė buvo pristačius Tarnybos išvadą dėl apribotų galimybių sunkią negalią turintiems asmenims mokytis po 21 metų. Dalia M. pasiūlė, kad atlikus tyrimą apie mokymąsi visą gyvenimą, rekomendacijose reikia paminėti, kas socialinių įgūdžių įgijimas turėtų būti popamokinė veikla, o ne vienas iš švietimo dalykinių pagrindų mokiniams su negalia mokykloje.

NUTARTA. Būtinai pagalbos įrankis. Remtis į netekto darbingumo procentus ir neprisirišti prie slaugų/priežiūrų. Susikontaktuoti su nepriklausomo mechanizmo Lenkijoje nariu dėl susitikimo.

3. SVARSTYTA. Dėl savivaldybių derinami susitikimai su savivaldybėmis ir toliau. Aidas G. paminėjo, kad šių susitikimų tikslas yra ne tik išgirsti, kokios pas juos yra problemos ir t.t., bet ir pasiūlyti priimti kažkokį nutarimą, kurį galėtume susitike po pusės metų ar po metų paklausti, kaip sekėsi tai įgyvendinti. Akivaizdu, kad pirmiausia savivaldybei turi būti žinoma statistinė informacija. Antras pasiūlymas – neįgaliųjų reikalų komisija, ar tokia yra veikianti, jeigu yra, ar deleguoti įvairių negalių atstovai, o jei neaktyvi, siūlyti suaktyvinti. Kadangi žmogui su negalia turi būti priskiriamas socialinis darbuotojas, kuris apie žmogų turėtų viską žinoti. Tad savivaldybei susirinkti šiuos duomenis


neturėtų būti sudėtinga. Dalia M. papildė, kad pačios savivaldybės pristato duomenis Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, todėl sunku suprasti, kaip jos gali nežinoti. Aidas G. paminėjo, kad savivaldybės kiekvienais metais rengia socialinių paslaugų planus, tai pagal kokius duomenis savivaldybės tas paslaugas teikia. Taip išeina, kad tie, kurie garsiausiai rėkia, reikalauja, tie ir gauna, o kurie nesikreipia, nieko negauna. Savivaldybės pakviečia tas NVO, kurios bijo žodį pasakyti, nes bijo prarasti finansavimą. Tai leidžia spręsti, kad iš NVO negali išgirsti problemų, esančių savivaldybėse. Taip atrodo, kad Konvencija yra įgyvendinta 100 procentų ir niekam nekyla jokių problemų, nes nieks jų nesako. Dar vienas iš tikslų būtų išgirsti problemas iš pačių NVO.

NUTARTA. Protokolų dėl susitikimų su savivaldybėmis neviešinti. Pabaigoje susitikimų su savivaldybėmis paklausti, ką jos įsipareigoja padaryti iki kito susitikimo.

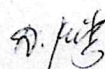
4. SVARSTYTA. Išsiųstas raštas dėl Komisijos narių delegavimo nuotolinėje Jungtinių Tautų neįgalųjų teisių konvencijos šalių narių konferencijos XIV sesijoje. Kristina D. paminėjo, kad reiks susiderinti laikus, nes tarp Niujorko ir Lietuvos laiko yra 7 valandų skirtumas. Esant galimybei Kristina D. pasiūlė pasisakyti dėl Komisijos, kad tai vienintelis iš Konvencijos įgyvendintų punktų. Tačiau visapusiškas finansavimas nėra užtikrinamas. Taip pat dar bus trys pagrindinės temos, susijusios su pandemija, savarankišku gyvenimu ir švietimu. Dalia M. pasiūlė, kad Komisijos nariai, kurie dalyvaus, turi pasirinkti po temą ir argumentuotai pasisakyti, kad toje srityje- pas mus Konvencijos nėra. Kristina D. pasiūlė pasiimti savarankiško gyvenimo temą, Aidas G. pasirinko humanitarinių krizių temą, kadangi turi faktinės informacijos apie tai. Dalia M. paminėjo, kad kalbant apie ekstremalias situacijas svarbu žmonėms su intelekto negalia padaryti mygtuką, kurį paspaudus būtų aišku, kad toje ir toje vietoje kažkam yra reikalinga pagalba.

NUTARTA. Visiems trims Komisijos nariams, planuojantiems dalyvauti nuotolinėje Jungtinių Tautų neįgalųjų teisių konvencijos šalių narių konferencijos XIV sesijoje, reikia visoms numatytoms temoms pasiruošti, o esant galimybei, bus pasiskirstoma.

Komisijos pirmininkė

 Kristina Dūdonytė

Komisijos sekretorė

 Dalia Mikalaukaitė